

Vzorové príklady programových štruktúr

Školiaci materiál

Základné údaje

Subjekt	<i>Poltár</i>
Typ subjektu	<i>Okresné mesto</i>
Okres	<i>Poltár</i>
Kraj	<i>Banská Bystrica</i>
Počet obyvateľov	<i>6 035</i>

Obsah

Úvod.....	4
Teoretické východiská	5
Reálny príklad	18
Terminológia	27
Zdroje informácií.....	32
Súvisiace školiace materiály	33

Úvod

Školiaci materiál **Vzorové príklady programových štruktúr** (ďalej len „školiaci materiál“) je výstupom projektu *Pilotná implementácia programového rozpočtovania (s dôrazom na využitie strategického plánovania) pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov a účinnosti dosahovania cieľov a zámerov na úrovni územnej samosprávy*.

Školiaci materiál vychádza z oficiálnych dokumentov Ministerstva financií SR, ktoré definujú regulačný a metodologický rámec pre programové rozpočtovanie na úrovni územnej samosprávy¹.

Cieľom školiaceho materiálu je:

- ✓ Presentovať vzory potenciálnych programových štruktúr mesta Poltár.

Školiaci materiál je určený:

- ✓ Zamestnancom Oddelenia financií, daní a správy majetku mesta/MsÚ Poltár.
- ✓ Vedúcim zamestnancom odborných oddelení mesta/MsÚ Poltár a jeho organizácií, ktorí zodpovedajú za implementáciu jednotlivých politík v rámci samosprávy.
- ✓ Voleným zástupcom mesta Poltár.
- ✓ Predstaviteľom nevládných a záujmových organizácií a obyvateľom mesta Poltár, ktorí sa zaujímajú o to, akým spôsobom mesto Poltár používa verejné zdroje.

¹ Oficiálne dokumenty sú dostupné na internetovej [stránke Ministerstva financií SR: http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=6487](http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=6487).

Teoretické východiská

Čo je to programová štruktúra

- ✓ Programová štruktúra je **logická, hierarchicky usporiadaná konštrukcia**, ktorá je účelne vytváraná vo vzťahu k zámerom a cieľom subjektu samosprávy.
- ✓ Programovú štruktúru vo všeobecnosti tvoria **programy, podprogramy a prvky (projekty)**.
- ✓ Konkrétny (modelový) príklad potenciálnej programovej štruktúry mesta Poltár sa nachádza v **kapitole Reálny príklad**.

Čo je to program

- ✓ Program je súhrn/**skupina** navzájom **súvisiacich aktivít** (prác, činností, dodávok) vykonávaných na **splnenie** definovaných **cieľov** a **zámerov**.

- ✓ Program môžeme obrazne považovať za „**mini rozpočet**“ istej **kompetenčnej oblasti**, ktorú vykonáva subjekt samosprávy.

- ✓ Program môže byť časovo ohraničený a časovo neohraničený:
 - časovo ohraničený program má určený počiatočný a koncový dátum realizácie, obsahuje všetky úrovne štruktúry programu časovo ohraničené.
 - časovo neohraničený program nemá určený rok skončenia, môže mať podprogramy, projekty a prvky časovo ohraničené. Ak niektorá z týchto úrovní je časovo ohraničená, potom všetky úrovne pod ňou sú časovo ohraničené.

- ✓ Program sa vo všeobecnosti delí na (obsahuje) podprogramy, prvky a/alebo projekty (ďalej len „časti programu“).

- ✓ Každý program obsahuje zámery, ciele a merateľné ukazovatele².

- ✓ Každý program má priradený stručný, výstižný názov.

² Používa sa aj synonymum ukazovatele výkonnosti.

- ✓ **Praktický a konkrétny manuál pre tvorbu programových štruktúr na úrovni miestnej a regionálnej územnej samosprávy** definuje vzory programových štruktúr **na úrovni programov** pre obce a pre vyššie územné celky, ktoré boli navrhnuté na základe kompetenčného rámca, daného napríklad zákonmi č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov a mnohými ďalšími súvisiacimi predpismi, definujúcimi činnosť subjektov samosprávy. Tieto vzory sú nasledovné:

Návrh programovej štruktúry pre obce a mestá na úrovni programov

Program 1: Plánovanie, manažment a kontrola

Program 2: Propagácia a marketing

Program 3: Interné služby

Program 4: Služby občanom

Program 5: Bezpečnosť

Program 6: Odpadové hospodárstvo

Program 7: Komunikácie

Program 8: Doprava

Program 9: Vzdelávanie

Program 10: Šport

Program 11: Kultúra

Program 12: Prostredie pre život

Program 13: Sociálne služby

Program 14: Administratíva

Príklady

Nasledujúca časť prezentuje konkrétne príklady potenciálnych programov mesta Poltár.

V prípade mesta Poltár môžeme definovať nasledujúce potenciálne programy:

1. Program: Plánovanie, manažment a kontrola
2. Program: Propagácia a marketing
3. Program: Interné služby
4. Program: Služby občanom
5. Program: Bezpečnosť
6. Program: Odpadové hospodárstvo
7. Program: Komunikácie
8. Program: Vzdelávanie
9. Program: Šport
10. Program: Kultúra
11. Program: Prostredie pre život
12. Program: Bývanie
13. Program: Sociálne služby
14. Program: Administratíva

Cvičenie

Nasledujúce úlohy sú určené pre účastníkov školenia. Účastníci školenia môžu pracovať individuálne alebo v skupinách.

Úlohy:

1. Pokúste sa sformulovať definíciu *programu*.
2. Pokúste sa vysvetliť, aký je rozdiel medzi časovo ohraničeným a časovo neohraničeným *programom*.
3. Pokúste sa vysvetliť, ako sa vo všeobecnosti delia *programy*.
4. Pokúste sa vymenovať niektoré *programy*, ktoré môžu byť potenciálne súčasťou programovej štruktúry rozpočtu mesta Poltár.

Čo je to podprogram

- ✓ Podprogram je **ucelená časť programu**, ktorá obsahuje vzájomne súvisiace aktivity.
- ✓ Podprogram teda môžeme považujeme za štruktúru, ktorá **zvyšuje transparentnosť programu** a **špecifikuje súvisiace tematické a výdavkové skupiny programu**.
- ✓ Podprogram vo všeobecnosti tvoria prvky a/alebo projekty.
- ✓ Každý podprogram má priradený stručný, výstižný názov.

Príklady

Nasledujúca časť prezentuje konkrétne príklady potenciálnych podprogramov mesta Poltár.

V prípade mesta Poltár môžeme definovať nasledujúce potenciálne podprogramy:

Konkrétny príklad 1:

Program: Vzdelávanie

- 1.1. Podprogram: Materské školy
- 1.2. Podprogram: Základné školy
- 1.3. Podprogram: Neformálne vzdelávanie
- 1.4. Podprogram: Spoločný školský úrad

Konkrétny príklad 2:

Program: Komunikácie

- 1.1. Podprogram: Výstavba pozemných komunikácií
- 1.2. Podprogram: Oprava pozemných komunikácií
- 1.3. Podprogram: Údržba pozemných komunikácií

Konkrétny príklad 3:

Program: Sociálne služby

- 1.1. Podprogram: Zariadenia služieb seniorom
- 1.2. Podprogram: Starostlivosť o seniorov
- 1.3. Podprogram: Sociálna súdržnosť – dotácie tretím osobám
- 1.4. Podprogram: Transfery – Hmotná núdza

Cvičenie

Nasledujúce úlohy sú určené pre účastníkov školenia. Účastníci školenia môžu pracovať individuálne alebo v skupinách.

Úlohy:

1. Pokúste sa sformulovať definíciu *podprogramu*.
2. Pokúste sa vymenovať niektoré *podprogramy*, ktoré môžu byť potenciálne súčasťou programovej štruktúry rozpočtu mesta Poltár.

Čo je to prvok

- ✓ Prvok je **časovo neohraničená bežná aktivita**/aktivity, ktorá „produkuje“ (v rámci ktorej sa produkuje) tovar alebo službu.

- ✓ Každý prvok má priradený stručný, výstižný názov.

Príklady

Nasledujúca časť prezentuje konkrétne príklady potenciálnych prvkov mesta Poltár.

Konkrétny príklad 1:

Program: Vzdelávanie

1.1. Podprogram: Materské školy

1.1.1. Prvok: Materská škola, Sklárska

1.1.2. Prvok: Materská škola, Kanadská

1.2. Podprogram: Základné školy

1.2.1. Prvok: ZŠ Poltár, ul. Slobody

1.2.2. Prvok: ZŠ Poltár, ul. Školská

1.3. Podprogram: Neformálne vzdelávanie

1.3.1. Prvok: Školské stredisko záujmovej činnosti BLESK

1.4. Podprogram: Spoločný školský úrad

Konkrétny príklad 2:

Program: Kultúra

1.5. Podprogram: Kultúrna infraštruktúra

1.5.1. Prvok: Kultúrne stredisko/Kino Ipel'

1.5.2. Prvok: Mestská knižnica

1.5.3. Prvok: Mestské múzeum

1.5.4. Prvok: Kultúrny dom – časť Slaná Lehota

1.5.5. Prvok: Knižnica – časť Zelené

1.6. Podprogram: Kultúrne podujatia mesta

1.7. Podprogram: Kultúrne súbory mesta

1.7.1. Prvok: Folklorný súbor Úvrať

1.7.2. Prvok: Folklorný súbor Úvraťík

1.8. Podprogram: Podpora kultúry – dotácie tretím osobám

1.8.1. Prvok: Divadelný ochotnícky súbor

1.8.2. Prvok: Ženský spevácky zbor

Nasledujúce úlohy sú určené pre účastníkov školenia. Účastníci školenia môžu pracovať individuálne alebo v skupinách.

Úlohy:

1. Pokúste sa sformulovať definíciu *prvku*.
2. Pokúste sa vymenovať niektoré *prvky*, ktoré môžu byť potenciálne súčasťou programovej štruktúry rozpočtu mesta Poltár.

Čo je to projekt

- ✓ Projekt je **časovo ohraničená aktivita**, ktorá produkuje špecifický tovar alebo službu.
- ✓ Projekt a prvok sú z hľadiska významu rovnocenné časti podprogramu a sú súhrnom aktivít, ktoré je možné na základe ich zamerania zoskupiť do podprogramu.
- ✓ Každý projekt má priradený stručný, výstižný názov.

Príklady

Nasledujúca časť prezentuje konkrétne príklady potenciálnych projektov mesta Poltár (na základe výsledkov práce v roku 2007).

Konkrétny príklad 1:

Program: Komunikácie

1.1. Podprogram: Výstavba pozemných komunikácií

1.1.1. Projekt: Výstavba chodníka pri futbalovom štadióne

1.1.2. Projekt: Zriadenie a vyasfaltovanie parkoviska pri ZSS

1.1.3. Projekt: Zriadenie parkovacej plochy pri futbalovom štadióne

1.1.4. Prvok: Príprava projektovej dokumentácie

1.2. Podprogram: Oprava pozemných komunikácií

1.3. Podprogram: Údržba pozemných komunikácií

1.3.1. Projekt: Úprava vozovky nástrekom ul. Nová - Kanadská

1.3.2. Prvok: Vysprávka výtlkov na miestnych komunikáciách^x

Konkrétny príklad 2:

Program: Prostredie pre život

1.1. Podprogram: Verejné osvetlenie

1.1.1. Prvok: Prevádzka VO

1.1.2. Prvok: Údržba VO

1.1.3. Prvok: Výstavba VO

1.2. Podprogram: Detské ihriská

1.2.1. Projekt: Zriadenie detských pieskovísk na mestskom kúpalisku

1.3. Podprogram: Prevádzkovanie pohrebísk

1.4. Podprogram: Verejná zeleň

^x Ak sa jedná o jednorazovú aktivitu ide o projekt. Predpokladáme, že ide o pravidelnú špecifickú údržbu komunikácií (po zime každý rok) takže to zapíšeme ako prvok.

Konkrétny príklad 3:

Program: Bývanie

- 1.1. Podprogram: Bytová politika -ŠFRB
- 1.2. Podprogram: Správa a evidencia bytového fondu
- 1.3. Podprogram: Rozvoj bytového fondu
- 1.4. Podprogram: Sociálne bývanie

1.4.1. Projekt: Oprava a výmena striech na rómskych bytovkách – Staré sídlisko

Cvičenie

Nasledujúce úlohy sú určené pre účastníkov školenia. Účastníci školenia môžu pracovať individuálne alebo v skupinách.

Úlohy:

1. Pokúste sa sformulovať definíciu *projektu*.
2. Pokúste sa vysvetliť rozdiel medzi *prvkom* a *projektom*.
3. Pokúste sa vymenovať niektoré *projekty*, ktoré by mohli byť potenciálne súčasťou programovej štruktúry rozpočtu mesta Poltár.

Reálny príklad

Táto kapitola obsahuje reálny príklad potenciálnej programovej štruktúry mesta Poltár s možnými variantmi zohľadňujúcimi rôzny prístup vnútorného členenia programu na jeho ďalšie časti, existujúce kompetencie mesta Poltár a skutočné realizované aktivity v rámci kompetenčných rámcov.

Variant 1

1. Program: Plánovanie, manažment a kontrola

- 1.1.Podprogram: Manažment
- 1.2.Podprogram: Plánovanie
- 1.3.Podprogram: Kontrola
- 1.4.Podprogram: Daňová a rozpočtová politika

2. Program: Propagácia a marketing

- 2.1.Podprogram: Propagácia
- 2.2.Podprogram: Turistická a informačná kancelária
- 2.3.Podprogram: Kronika mesta

3. Program: Interné služby

- 3.1.Podprogram: Činnosť orgánov samosprávy
- 3.2.Podprogram: Právny servis
- 3.3.Podprogram: Hospodárska správa a údržba majetku
 - 3.3.1.Prvok: Majetok mesta v obytnej zóne
 - 3.3.2.Prvok: Majetok mesta v priemyselnej zóne
 - 3.3.3.Prvok: Majetok mesta v extraviláne

4. Program: Služby občanom

4.1.Podprogram: Organizácia občianskych obradov

4.2.Podprogram: Matrika

4.3.Podprogram: Spoločný obecný úrad - stavebný

4.4.Podprogram: Komunikácia voči občanom

4.4.1.Prvok: Ipeľ – mesačník mesta Poltár

4.4.2.Prvok: Mestský rozhlas

4.5.Podprogram: Mestská tržnica

4.6.Podprogram: Zberňa šatstva

5. Program: Bezpečnosť

5.1.Podprogram: Civilná ochrana

5.2.Podprogram: Dobrovoľný požiarny zbor

5.3.Podprogram: Veterinárna bezpečnosť

6. Program: Odpadové hospodárstvo

6.1.Podprogram: Odpadové hospodárstvo

6.1.1.Zber, odvoz TKO

6.1.2.Uloženie TKO

6.2.Podprogram: Recyklácia odpadu

6.3.Podprogram: Likvidácia odpadových vôd

7. Program: Komunikácie

7.1.Podprogram: Výstavba pozemných komunikácií

7.2.Podprogram: Oprava pozemných komunikácií

7.3.Podprogram: Údržba pozemných komunikácií

8. Program: Vzdelávanie

8.1.Podprogram: Materské školy

8.1.1.Prvok: Materská škola, Sklárska

8.1.2.Prvok: Materská škola, Kanadská

Projekt: Pilotná implementácia programového rozpočtovania (s dôrazom na využitie strategického plánovania) pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov a účinnosti dosahovania cieľov a zámerov na úrovni územnej samosprávy

8.2.Podprogram: Základné školy

8.2.1.Prvok: ZŠ Poltár, ul. Slobody

8.2.2.Prvok: ZŠ Poltár, ul. Školská

8.3.Podprogram: Neformálne vzdelávanie

8.3.1.Prvok: Školské stredisko záujmovej činnosti BLESK

8.4.Podprogram: Spoločný školský úrad

9. Program: Šport

9.1.Podprogram: Infraštruktúra športu

9.1.1.Prvok: Futbalové ihriská

9.1.2.Prvok: Mestské kúpalisko

9.2.Podprogram: Športové kluby mesta

9.2.1.Prvok: Mestský volejbalový klub

9.3.Podprogram: Podpora športu – dotácie tretím osobám

9.3.1.Prvok: Telovýchovná jednota Sklotatran Poltár

10. Program: Kultúra

10.1. Podprogram: Kultúrna infraštruktúra

10.1.1. Prvok: Kultúrne stredisko/Kino Ipeľ, Poltár

10.1.2. Prvok: Mestská knižnica

10.1.3. Prvok: Mestské múzeum

10.1.4. Prvok: Kultúrny dom – časť Slaná Lehota

10.1.5. Prvok: Knižnica – časť Zelené

10.2. Podprogram: Kultúrne podujatia mesta

10.3. Podprogram: Kultúrne súbory mesta

10.3.1. Prvok: Folklorný súbor Úvrať

10.3.2. Prvok: Folklorný súbor Úvratík

10.4. Podprogram: Podpora kultúry – dotácie tretím osobám

10.4.1. Prvok: Divadelný ochotnícky súbor

10.4.2. Prvok: Ženský spevácky zbor

11. Program: Prostredie pre život

11.1. Podprogram: Verejné osvetlenie

11.1.1. Prvok: Prevádzka VO

11.1.2. Prvok: Údržba VO

11.1.3. Prvok: Výstavba VO

11.2. Podprogram: Detské ihriská

11.2.1. Prvok: Výstavba detských ihrísk

11.3. Podprogram: Prevádzkovanie pohrebísk

11.4. Podprogram: Verejná zeleň

12. Program: Bývanie

12.1. Podprogram: Správa a evidencia bytového fondu

12.2. Podprogram: Rozvoj bytového fondu

12.3. Podprogram: Služby bývania

12.3.1. Prvok: Dodávka tepla a TÚV

12.3.2. Prvok: Káblová televízia

12.4. Podprogram: Sociálne bývanie

12.5. Podprogram: ŠFRB- bytová politika

13. Program: Sociálne služby

13.1. Podprogram: Zariadenia služieb seniorom

13.1.1. Prvok: Domov dôchodcov

13.1.2. Prvok: Zariadenie opatrovateľskej služby

13.2. Podprogram: Starostlivosť o seniorov

13.2.1. Prvok: Domáca opatrovateľská služba

13.2.2. Prvok: Vývarovňa a doručovanie stravy

13.3. Podprogram: Sociálna súdržnosť – dotácie tretím osobám

13.3.1. Prvok: Komunitné centrum Poltár

Projekt: Pilotná implementácia programového rozpočtovania (s dôrazom na využitie strategického plánovania) pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov a účinnosti dosahovania cieľov a zámerov na úrovni územnej samosprávy

13.3.2. Prvok: Klub dôchodcov

13.3.3. Prvok: ZŤP

13.3.4. Prvok: SČK

13.4. Podprogram: Transfery – Hmotná núdza

13.4.1. Prvok: Strava v hmotnej núdzi

13.4.2. Prvok: Učebné pomôcky

13.4.3. Prvok: Rodinné prídavky

13.4.4. Prvok: Motivačný príspevok

14. Program: Administratíva

Variant 2

1. Program: Plánovanie, manažment a kontrola

1.1.Podprogram: Manažment mesta

1.2.Podprogram: Plánovanie a strategický rozvoj mesta

1.3.Podprogram: Kontrola činnosti samosprávy

1.4.Podprogram: Daňová a rozpočtová politika

2. Program: Propagácia a marketing

14.1. Podprogram: Propagácia a prezentácia mesta

14.2. Podprogram: Podpora turizmu

3. Program: Interné služby

3.1.Podprogram: Činnosť orgánov samosprávy

3.2.Podprogram: Hospodárska správa a údržba majetku

3.2.1.Prvok: Majetok mesta v obytnej zóne

3.2.2.Prvok: Majetok mesta v priemyselnej zóne

3.2.3.Prvok: Majetok mesta v extraviláne

4. Program: Služby občanom

4.1.Podprogram: Organizácia občianskych obradov

4.2.Podprogram: Matrika

4.3.Podprogram: Spoločný obecný stavený úrad

4.4.Podprogram: Komunikácia voči občanom

4.4.1.Prvok: Ipeľ – mesačník mesta Poltár

4.4.2.Prvok: Mestský rozhlas

4.5.Podprogram: Mestská tržnica

4.6.Podprogram: Zberňa šatstva

5. Program: Bezpečnosť

5.1.Podprogram: Civilná ochrana

5.2.Podprogram: Dobrovoľný požiarny zbor

5.3.Podprogram: Veterinárna bezpečnosť

6. Program: Odpadové hospodárstvo

6.1.Podprogram: Odpadové hospodárstvo

6.1.1.Zber, odvoz TKO

6.1.2.Uloženie TKO

6.1.3.Recyklácia odpadu

6.2.Podprogram: Likvidácia odpadových vôd

7. Program: Komunikácie

7.1.Podprogram: Výstavba pozemných komunikácií

7.2.Podprogram: Oprava a údržba pozemných komunikácií

8. Program: Vzdelávanie

8.1.Podprogram: Materské školy

8.2.Podprogram: Základné školy

8.3.Podprogram: Neformálne vzdelávanie

8.4.Podprogram: Spoločný školský úrad

9. Program: Šport

9.1.Podprogram: Infraštruktúra športu

9.1.1.Prvok: Futbalové ihriská

9.1.2.Prvok: Mestské kúpalisko

9.2.Podprogram: Športové kluby mesta

9.3.Podprogram: Podpora športu – dotácie tretím osobám

10. Program: Kultúra

10.1. Podprogram: Kultúrna infraštruktúra

10.1.1. Prvok: Kultúrne stredisko/Kino Ipeľ, Poltár

10.1.2. Prvok: Mestská knižnica

10.1.3. Prvok: Mestské múzeum

10.1.4. Prvok: Kultúrny dom – časť Slaná Lehota

Projekt: Pilotná implementácia programového rozpočtovania (s dôrazom na využitie strategického plánovania) pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov a účinnosti dosahovania cieľov a zámerov na úrovni územnej samosprávy

10.1.5. Prvok: Knižnica – časť Zelené

10.2. Podprogram: Kultúrne podujatia mesta

10.3. Podprogram: Kultúrne súbory mesta

10.3.1. Prvok: Folklorný súbor Úvratľ

10.3.2. Prvok: Folklorný súbor Úvratík

10.4. Podprogram: Podpora kultúry – dotácie tretím osobám

11. Program: Prostredie pre život

11.1. Podprogram: Verejné osvetlenie

11.2. Podprogram: Detské ihriská

11.3. Podprogram: Prevádzkovanie pohrebísk

11.4. Podprogram: Verejná zeleň

12. Program: Bývanie

12.1. Podprogram: Správa a evidencia bytového fondu

12.2. Podprogram: Rozvoj bytového fondu

12.3. Podprogram: Služby bývania

12.3.1. Prvok: Dodávka tepla a TÚV

12.3.2. Prvok: Káblová televízia

12.4. Podprogram: Sociálne bývanie

12.5. Podprogram: ŠFRB- bytová politika

13. Program: Sociálne služby

13.1. Podprogram: Zariadenia služieb seniorom

13.1.1. Prvok: Domov dôchodcov

13.1.2. Prvok: Zariadenie opatrovateľskej služby

13.2. Podprogram: Starostlivosť o seniorov

13.2.1. Prvok: Domáca opatrovateľská služba

13.2.2. Prvok: Vývarovňa a doručovanie stravy

13.3. Podprogram: Sociálna súdržnosť – dotácie tretím osobám

Projekt: Pilotná implementácia programového rozpočtovania (s dôrazom na využitie strategického plánovania) pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov a účinnosti dosahovania cieľov a zámerov na úrovni územnej samosprávy

13.3.1. Prvok: Komunitné centrum Poltár

13.3.2. Prvok: Klub dôchodcov

13.3.3. Prvok: ZŤP

13.3.4. Prvok: SČK

13.4. Podprogram: Transfery – Hmotná núdza

13.4.1. Prvok: Strava v hmotnej núdzi

13.4.2. Prvok: Učebné pomôcky

13.4.3. Prvok: Rodinné prídavky

13.4.4. Prvok: Motivačný príspevok

14. Program: Administratíva

Terminológia

Programové rozpočtovanie

Programové rozpočtovanie je systém založený na plánovaní úloh a aktivít subjektov samosprávy v nadväznosti na ich priority a alokovanie disponibilných rozpočtových zdrojov do programov, s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov. Inými slovami, programové rozpočtovanie je systém plánovania, rozpočtovania a hodnotenia, ktorý kladie dôraz na vzťah medzi verejnými rozpočtovými zdrojmi (rozpočet samosprávy) a očakávanými (plánovanými) výstupmi a výsledkami realizovaných činností, ktoré sú financované z rozpočtu subjektu samosprávy. Ako synonymá sa veľmi často používajú pojmy rozpočtovanie orientované na ciele alebo rozpočtovanie orientované na výkonnosť.

Rozpočet zostavený v programovej štruktúre

Rozpočet zostavený v programovej štruktúre (ďalej len „programový rozpočet“) je rozpočet, ktorý alokuje (rozdeľuje) výdavky rozpočtu do jednotlivých programov a jeho častí. Programový rozpočet kladie dôraz na prezentáciu plánovaných a dosahovaných výstupov a výsledkov.

Programová štruktúra (rozpočtu)

Je logická, hierarchicky usporiadaná konštrukcia, ktorá je účelne vytváraná vo vzťahu k zámerom a cieľom subjektu samosprávy. Programovú štruktúru vo všeobecnosti tvoria programy, podprogramy a prvky (projekty).

Program

Je súhrn/skupina navzájom súvisiacich aktivít (prác, činností, dodávok) vykonávaných na splnenie definovaných cieľov a zámerov. Program môžeme obrazne považovať za „mini rozpočet“ istej kompetenčnej oblasti, ktorú vykonáva subjekt samosprávy (napríklad

Projekt: Pilotná implementácia programového rozpočtovania (s dôrazom na využitie strategického plánovania) pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov a účinnosti dosahovania cieľov a zámerov na úrovni územnej samosprávy

Vzdelávanie, Doprava, Šport a pod). Program môže byť časovo ohraničený a časovo neohraničený:

- časovo ohraničený program má určený počiatočný a koncový dátum realizácie, obsahuje všetky úrovne štruktúry programu časovo ohraničené.
- časovo neohraničený program nemá určený rok skončenia, môže mať podprogramy, projekty a prvky časovo ohraničené. Ak niektorá z týchto úrovní je časovo ohraničená, potom všetky úrovne pod ňou sú časovo ohraničené.

Program sa vo všeobecnosti delí na (obsahuje) podprogramy, prvky a/alebo projekty (ďalej len „časti programu“). Každý program obsahuje zámery, ciele a merateľné ukazovatele³. Každý program má priradený stručný, výstižný názov.

Podprogram

Je ucelená časť programu, ktorá obsahuje vzájomne súvisiace aktivity (napríklad v rámci Programu vzdelávanie môže byť Podprogram materské školy a Podprogram základné školy). Podprogram teda môžeme považovať za štruktúru, ktorá zvyšuje transparentnosť programu a špecifikuje súvisiace tematické a výdavkové skupiny programu. Podprogram vo všeobecnosti tvoria prvky a/alebo projekty. Každý podprogram má priradený stručný, výstižný názov.

Prvok

Prvok je časovo neohraničená bežná aktivita/aktivity, ktorá „produkuje“ (v rámci ktorej sa produkuje) tovar alebo službu (napríklad v rámci Programu vzdelávanie môže byť Podprogram základné školy a v rámci neho Prvok základná škola so zameraním na informačné technológie a Prvok základná škola so zameraním na cudzie jazyky). Každý prvok má priradený stručný, výstižný názov.

Projekt

Projekt je časovo ohraničená aktivita, ktorá produkuje špecifický tovar alebo službu. Projekt a prvok sú z hľadiska významu rovnocenné časti podprogramu a sú súhrnom aktivít, ktoré je možné na základe ich zamerania zoskupiť do podprogramu. Každý projekt má priradený stručný, výstižný názov.

³ Používa sa aj synonymum ukazovatele výkonnosti.

Vízia

Vízia prezentuje predstavu o ideálnom stave samosprávy, resp. ideálnom stave jej fungovania.

Poslanie

Poslanie prezentuje zmysel existencie samosprávy (čo robí, prečo a pre koho).

Zámer

Zámer vyjadruje očakávaný pozitívny dôsledok/dopad dlhodobého plnenia príslušných cieľov (budúci stav, ktorý chceme v konečnom dôsledku dosiahnuť realizáciou programu/jeho časti a plnením príslušných cieľov v rámci programu/jeho častí).

Cieľ

Cieľ je forma na vyjadrenie výstupu alebo výsledku, prostredníctvom ktorého sa dosahuje (ktorý prispieva k) plnenie zámeru. Existujú:

- výstupové ciele (výstupovo orientované ciele) - vyjadrujú konkrétne výstupy, tzn. tovary a služby produkované subjektom samosprávy;
- krátkodobé výsledkové ciele (výsledkovo orientovaný cieľ) - vyjadrujú okamžité výsledky, ktoré sa prejavia po relatívne krátkom čase (približne do, resp. okolo 1 roka) ako priamy efekt pôsobenia výstupov;
- strednodobé výsledkové ciele (výsledkovo orientovaný cieľ) - vyjadrujú výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť za obdobie dlhšie ako jeden rok.

Výstup

Výstupy sú tovary a služby produkované samosprávou. V programovom rozpočte sú definované výstupovo orientovanými cieľmi a ukazovateľmi výstupu, napríklad: služba - hliadkovanie zabezpečované mestskou políciou (počet hliadok mestskej polície); služba - zabezpečovanie výučby na základnej škole (počet žiakov základnej školy); služba - oprava miestnych komunikácií (dĺžka opravených ciest za rok) služba - organizovanie kultúrnych podujatí (počet zorganizovaných predstavení); služba - starostlivosť o seniorov alebo zdravotne postihnutých (počet umiestnených pacientov v dome sociálnych služieb), služba - zabezpečovanie verejného osvetlenia (počet prevádzkovaných svetelných bodov) a pod.

Výsledok

Výsledky sú spoločensko-ekonomické zmeny spôsobené plnením programov, ktoré sú dosahované v strednodobom a krátkodobom rámci. V programovom rozpočte sú definované výsledkovo orientovanými cieľmi a ukazovateľmi výsledku, napríklad: zvýšenie návštevnosti knižnice školopovinnými deťmi (zmena oproti minulosti), zníženie (výskytu) protispoločenskej činnosti/zvýšenie bezpečnosti, zníženie dopravnej nehodovosti, zvýšenie spokojnosti obyvateľov so službami klientskeho centra, pokles zadlženosti mesta per capita a pod.

Merateľný ukazovateľ

Merateľný ukazovateľ je nástroj na monitorovanie a hodnotenie plnenia cieľa, resp. nástroj, prostredníctvom ktorého meriame pokrok pri plnení cieľa.

Monitorovanie

Monitorovanie je systematický proces zberu, triedenia a uchovávanía relevantných informácií o vecnom a finančnom plnení programov. Údaje získané monitorovaním sa využívajú pri monitorovaní výkonnosti. Monitorovanie výkonnosti je priebežné sledovanie plnenia cieľov a merateľných ukazovateľov programu počas celého obdobia jeho realizácie. Pre potreby manuálu sa monitorovanie výkonnosti bude nazývať monitorovanie. Výsledky monitorovania sa prezentujú v monitorovacej správe.

Hodnotenie

Hodnotenie je systematická a analytická činnosť, ktorá na základe analýzy kritérií relevantnosti, účinnosti, efektívnosti/hospodárnosti, a prípadne aj užitočnosti/dopadu či stability/udržateľnosti, poskytuje spoľahlivé závery o výstupoch, výsledkoch, dôsledkoch a celkových účinkoch programu, pričom:

- Relevantnosť – je posúdenie vzájomnej súvislosti priorít samosprávy, zámerov a cieľov programov.
- Účinnosť – je hodnotenie miery dosiahnutia cieľov programu, širších plánovaných aj neplánovaných prínosov a pozitívnych a negatívnych vplyvov realizácie programu.

Projekt: Pilotná implementácia programového rozpočtovania (s dôrazom na využitie strategického plánovania) pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov a účinnosti dosahovania cieľov a zámerov na úrovni územnej samosprávy

- Efektívnosť a hospodárnosť – je posúdenie efektívnosti vstupov k dosiahnutým výstupom. Posúdenie, či za rovnaké vstupy bolo možné získať vyššie výstupy alebo či bolo možné za nižšie vstupy dosiahnuť rovnaké výstupy.
- Užitočnosť a dopad – je porovnanie plánovaného, resp. dosiahnutého vplyvu cieľov programu s potrebami cieľovej skupiny.
- Stabilita a udržateľnosť – je posúdenie perspektívnosti pôsobenia očakávaných kladných zmien vyplývajúcich z realizácie častí programu po ich ukončení (či sa očakávané kladné zmeny nestanú zastaranými v krátkom časovom období).

Výsledky hodnotenia sa prezentujú v hodnotiacej správe, ktorá je súčasťou záverečného účtu.

Logický rámec programu

Logický rámec programu predstavuje vnútornú logiku programu. Je to spôsob, akým sa o programe, jeho zámeroch, cieľoch a vstupoch uvažuje. Pomocou neho sa systematicky buduje, vyjadruje a sleduje priama, preukázateľná logická súvislosť medzi víziou, poslaním, zámermi, strednodobými výsledkovými cieľmi, krátkodobými výsledkovými cieľmi, výstupovými cieľmi a vstupmi programu.

Zdroje informácií

Informácie, ktoré sa týkajú programového rozpočtovania, nájdete na oficiálnej webovej stránke Ministerstva financií SR: www.finance.gov.sk.

Informácie, ktoré sa týkajú projektu Pilotná implementácia programového rozpočtovania (s dôrazom na využitie strategického plánovania) pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov a účinnosti dosahovania cieľov a zámerov na úrovni územnej samosprávy, budú pravidelne zverejňované a aktualizované na stránke: www.finance.gov.sk/projekt.

Súvisiace školiace materiály

Vzorové príklady tvorby základných prvkov programového rozpočtovania.

Cieľom dokumentu je vysvetliť podstatu a základné vlastnosti základných prvkov programového rozpočtovania (strategického plánovania) – vízie, poslania, zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov a prezentovať všeobecné a konkrétne príklady základných prvkov programového rozpočtovania (strategického plánovania).

Metodika tvorby strategického plánu.

Cieľom dokumentu je vysvetliť podstatu strategického plánovania; súvislosť medzi strategickým plánovaním a programovým rozpočtovaním; význam spolupráce zainteresovaných strán v rámci subjektu územnej samosprávy pri strategickom plánovaní.

Prezentácie popisujúce postupy a procesy pri tvorbe programovej štruktúry.

Cieľom dokumentu je vysvetliť tvorbu programovej štruktúry v podmienkach územnej samosprávy.